

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 Національний авіаційний університет
 Факультет транспорту, менеджменту і логістики
 Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФТМЛ

 Т. Л. Мостенська

«24» 06 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Проректор з навчальної роботи

 В. Подухін

«01» 07

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»

Освітньо-професійна програма:
 Галузь знань
 Спеціальність:

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
 07 Управління та адміністрування
 073 Менеджмент

Форма навчання	Семестр	Усього (годин/кредитів ECTS)	Лекції	Практ. заняття	Лабораторні	Самостійна робота	ДЗ / РГР / К	КР / КПр	Форма сем. контролю
Денна:	1	120/4,0	17	17	-	86		-	диф. залік 1 с.
Заочна	1	120/4,0	6	6	-	108	1 к. - 1 с.	-	диф. залік 1 с.

Індекс: НМ-7-073-2/20-3.2.
 Індекс: НМ-7-073-2 з/20-3.2.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
	стор. 2 з 12		

Робочу програму навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», навчальних та робочих навчальних планів № НМ-7-073-2/21, № РМ-7-073-2/21, № ~~НМ~~-7-073-2 з/21, № ~~РМ~~-7-073-2 з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила:

професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств, професор О.М. Паливода

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», спеціальності 073 «Менеджмент» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № 10 від «7» 06 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» В.О. Новак

Завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств О.М. Кириленко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 8 від «09» 06 2021 р.

Голова НМРР

 І.В. Шевченко

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	8
2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).....	9
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).....	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	9
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна).....	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	10

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форми навчання», затвердженої затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в сфері управління організаціями різних форм власності та галузей економіки.

Метою викладання дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» є формування у майбутніх фахівців компетентності щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції, а також набуття ними навиків та вмінь дослідження стану міжнародної конкуренції, аналізу та оцінювання рівня конкурентоспроможності організації, розроблення та практичного застосування стратегії підтримування та нарощування її конкурентних переваг умовах європейської інтеграції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розуміння особливостей функціонування та управління підприємствами в умовах глобалізації та європейської інтеграції;
- оцінка конкурентного середовища вітчизняних підприємств в умовах європейської інтеграції;
- ідентифікація та діагностика конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління;
- аналіз питань стратегічного управління конкурентними перевагами підприємств;
- класифікація інструментів уніфікованого в межах ЄС управління конкурентною поведінкою суб'єктів підприємницької діяльності основних галузей європейської економіки;
- систематизація управлінських технологій формування конкурентоспроможності підприємств в умовах європейської інтеграції;
- розроблення підходів до реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах співпраці з партнерами з ЄС;
- обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах європейської інтеграції;
- визначення перспектив розвитку основних галузей бізнесу в контексті нової парадигми глобального менеджменту.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має досягти таких **результатів навчання**:

- використовувати новітні наукові результати у своїх дослідженнях;
- відображати наукові результати у формах звітів, рефератів, статей, тез доповідей;
- обґрунтовувати результати своїх досліджень та визначати сфери їх запровадження;
- організовувати збір необхідної для дослідження інформації;
- оцінювати ефективність запровадження результатів наукових досліджень;
- проводити експериментальні розрахунки;

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
		стор. 5 з 12	

- самостійно проводити аналіз науково-методичної літератури та узагальнювати результати наукових шкіл;
- самостійно проводити дослідження економічних систем і процесів;
- ставити задачі, обґрунтовувати методи їх розв'язання;
- формувати робочі гіпотези та визначати методи їх перевірки;
- формувати та актуалізувати економічні проблеми, обґрунтовувати шляхи та способи їх вирішення.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути наступні **компетентності**:

- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
  - здатність діагностувати фактори ризику в зовнішньоекономічній діяльності організації та обґрунтовувати антикризові програми.
  - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
  - здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.
- Вміння аналізувати і структурувати проблему підприємства і розробляти рішення (тобто входження на новий ринок/ринкове середовище);
- здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів в організації;
  - здатність до управління організацією, її розвитком;
  - здатність здійснювати пошук з різних інформаційних джерел, використовувати цю інформацію для прийняття рішень і розробляти їх альтернативні варіанти на основі використання інформаційних систем та комп'ютерних технологій;
  - здатність організувати і контролювати виконання виробничої програми, здійснювати дослідження для розробки та реалізації зовнішньоекономічної політики підприємства, організації та контролю зовнішньоекономічної діяльності;
  - здатність оцінювати та аналізувати соціально-економічні процеси і явища на глобальному (мега-), макро-, мезо- і макrorівнях.
  - здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
  - здатність формулювати задачі в області управління зовнішньоекономічною діяльністю, вибирати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язку, беручи до уваги наявні можливості та ресурси підприємства.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Менеджмент», «Інформаційні системи та технології», «Управління персоналом», «Операційний менеджмент» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Управління проектами та ризиками», «Превентивна економіка і прогнозування змін», «Стратегічний менеджмент корпорацій».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме: навчального модуля № 1 «Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств в сучасних умовах» та навчального модуля № 2 «Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції», кожен з яких є логічною завершеною, віднос-

по самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Інтегровані вимоги модуля № 1: аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища; визначати перспективи розвитку організації; працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань; оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації; розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності; здійснювати пошук із залученням різних інформаційних джерел та комп'ютерних технологій, використовувати всю сукупність інформації для розробки альтернативних варіантів та прийняття рішень.

Модуль 1. «Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств в сучасних умовах»

Тема 1. Генезис та еволюція відносин конкуренції.

Сутність і функції конкуренції. Розвиток наукових підходів до трактування сутності конкуренції. Трансформація відносин конкуренції у суспільстві, заснованому на знаннях. Зміна акцентів у формуванні конкурентних переваг. Види і фактори конкуренції. Конкурентна політика України. Функції Антимонопольного комітету України.

Тема 2. Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми в умовах європейської інтеграції.

Сутність і визначення конкурентоспроможності. Зв'язок конкурентоспроможності з іншими категоріями теорії конкуренції. Стратегічний потенціал як основа забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Методичні підходи до ідентифікації та діагностики конкурентоспроможності підприємства в сучасній парадигмі управління. Управління конкурентоспроможністю підприємства: сутність, рівні і тенденції розвитку. Управлінські технології формування конкурентоспроможності підприємств.

Тема 3. Конкурентне середовище як результат світоінтеграційних процесів в економіці: міжнародні порівняння.

Сучасні погляди на формування і розвиток конкурентного середовища. Глобальні і національні передумови формування конкурентного середовища. Оцінка конкурентного середовища на різних типах продуктових ринків. Розвиток конкурентного середовища у сфері транспортних послуг. Ринок робочої сили як складова конкурентного середовища: реалії і перспективи. Роль фінансового ринку у формуванні конкурентного середовища. Взаємозв'язок структурної політики і конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на зовнішньому і внутрішньому ринках. Місце України в європейському конкурентному середовищі.

Тема 4. Динаміка конкурентних переваг вітчизняних підприємств в контексті європейської інтеграції.

Сутність ключових чинників успіху: поняття та класифікація. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства. Властивості конкурентних переваг. Порівняльний характер конкурентних переваг. Залежність конкурентних переваг від конкретних умов і причин. Життєвий цикл конкурентної переваги. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Концепція «ланцюга створення вартості» та її застосування при реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг в умовах європейської інтеграції.

Модуль № 2 «Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»

Інтегровані вимоги модуля № 2: діяти соціально відповідально і свідомо; обирати та використовувати сучасний інструментарій дослідження; створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління; аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення; розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності; формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички; робити оцінку економічної діяльності підприємства і знаходити оптимальні шляхи її удосконалення; незалежно виконувати експерименти а також критично описувати, аналізувати та оцінювати експериментальні дані; дотримуватись системи загальнолюдських цінностей у взаємодіях між керівниками та найманими працівниками.

Тема 1. Основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Методи, які ґрунтуються на аналізі порівняльних переваг. Методи, що базуються на теорії рівноваги фірми і галузі. Методи, побудовані на основі теорії ефективної конкуренції. Методи, які ґрунтуються на теорії якості товару. Матричні методи оцінки КСП. Комплексні методи (у тому числі інтегральні). Метод, який ґрунтуються на теорії мультиплікатора. Метод визначення позицій в конкуренції з погляду стратегічного потенціалу підприємства. Методи, які ґрунтуються на порівнянні з еталоном (модифікація комплексних методів із застосуванням інтегральних оцінок). Основні принципи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Оцінка конкурентоспроможності інтегрованих структур бізнесу та суб'єктів господарювання.

Тема 2. Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання.

Критерії та чинники конкурентоспроможності товару. Конкурентоспроможність продукції та послуг – основа формування міжнародної конкурентоспроможності. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції на світовому ринку. Якість товару (послуг) – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю товару. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (послуг).

Тема 3. Обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства.

Вибір конкурентної стратегії, що відповідає стану конкурентного середовища. Модель розвитку стратегічного потенціалу підприємства. Моделювання конкурентної боротьби інтегрованих структур бізнесу. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства на основі інноваційних пріоритетів. Інноваційне управління розвитком персоналу як основного джерела конкурентних переваг. Управління гнучкістю підприємства як економічною системою. Креативна мережа та її роль в управлінні конкурентоспроможністю підприємств.

Тема 4. Розвиток промислових кластерів як форма забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах економічної інтеграції з країнами ЄС.

Промислові кластери підприємств: сутність, види, причини та закономірності формування. Географія розміщення кластерів. Управління промисловими кластерами. Складові кластерних організацій. Кластерні ефекти. Особливості транспортно-логістичних кластерів. Європейська кластерна обсерваторія. Тенденції розвитку європейських кластерів в сучасній економіці. Переваги та недоліки участі підприємства в кластерній співпраці. Проблеми формування та управління промисловими кластерами в Україні та ЄС. Перспективи розвитку промислових кластерів.

2.3. Тематичний план

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекцій	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекцій	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль № 1 «Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств в сучасних умовах»										
1 семестр										
1.1.	Генезис та еволюція відносин конкуренції	13	2	-	11	13	-	-	13	
1.2.	Конкурентоспроможність підприємства: специфіка і проблеми в умовах європейської інтеграції	14	2	2	10	15	2	-	13	
1.3.	Конкурентне середовище як результат євроінтеграційних процесів в економіці: міжнародні порівняння	14	2	2	10	15	2	-	13	
1.4.	Динаміка конкурентних переваг вітчизняних підприємств в контексті європейської інтеграції	14	2	2	10	15	-	2	13	
1.5.	Модульна контрольна робота № 1	4	-	2	2	-	-	-	-	
	Усього за модулем № 1	59	8	8	43	58	4	2	52	
Модуль № 2 «Практичні підходи до оцінювання та управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»										
2.1.	Основні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	15	2	2	11	12	-	2	10	
2.2.	Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання	14	2	2	10	13	2	-	11	
2.3.	Обґрунтування вибору стратегії як інструмента управління конкурентоспроможністю підприємства	14	2	2	10	12	-	1	11	
2.4.	Розвиток промислових кластерів як форма забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах економічної інтеграції з країнами ЄС	14	2 1	1	10	11	-	-	11	
2.5.	Виконання домашньої (контрольної) роботи	-	-	-	-	8	-	-	8	
2.6.	Підсумкова семестрова контрольна робота	-	-	-	-	6	-	1	5	
2.7.	Модульна контрольна робота № 2	4	-	2	2	-	-	-	-	
	Усього за модулем № 2	61	9	9	43	62	2	4	56	
	Усього за 1 семестр	120	17	17	86	120	6	6	108	
	Усього за навчальною дисципліною	120	17	17	86	120	6	6	108	

2.4. Завдання на домашню (контрольну) роботу (ЗФН).

Домашня (контрольна) робота (ЗФН) з дисципліни виконується у першому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента при вивченні дисципліни.

Виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до запропонованих викладачами кафедри тем.

Час, потрібний для виконання домашньої (контрольної) роботи (ЗФН) складає 8 годин на кожне.

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН).

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи (ЗФН), розробляються провідними викладачами та затверджуються протоколом засідання кафедри та доводяться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач з оцінки безпеки наземного обслуговування повітряних суден.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Європейська інтеграційна політика: навч. посіб. / А.М. Поручник, В.І. Чужиков, Д. О. Їльницький, О. А. Федірко; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В.І. Чужикова. / А.М. Поручник, В.І.Чужиков, Д.О. Їльницький, О. А. Федірко.– К.: КНЕУ, 2010. – 451с.

3.2.2. Європейська економічна політика. Практикум: навч. посіб. / В.І. Чужиков, С.Г. Панченко, А.А. Грищенко, О. А. Федірко, та ін.; за заг. ред. В. І. Чужикова. – К.: КНЕУ, 2010. – 214с.

3.2.3. Лупак Р.Л. Л 85 Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р.Л. Лупак, Т.Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.

3. 2.4. Рокоча В. В. Міжнародний бізнес та стратегічні зміни: навч. посіб. / В. В. Рокоча, Б. М. Одыгайло, В. І. Терехов; за заг. ред. В. В. Рокочої. - К.: Університет "КРОК", 2019. - 215с.

3.2.5. Управління конкурентоспроможністю підприємства: підруч. / Ю.Б. Іванов, М.О. Кизим, О. М. Тищенко, О.Ю. Іванова, О.В. Ревенко, Т.М. Чечетова-Терашвілі. – Х. : ВД «НЖЕК», 2010. – 320 с.

3.2.6. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / П'ятиницька Г.Т., П'ятиницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятиницький Д.В. За заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г.Т. П'ятиницької. — К. : Видавничий дім «Кондор», 2017. — 700 с.

Допоміжна література

3.2.6. Україна - Європейський Союз: зібрання міжнародних договорів та інших документів. (1991-2009) / голова ред. ради С.О. Камішев ; уклад. Т.С. Крикун; голова ред. ради С.О. Камішев; уклад. Т.С. Крикун. - К.: Юстініан, 2010. - 604с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах європейської інтеграції»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.06-01-2021
	стор. 10 з 12		

3.2.7. Мельохін С.П. Інноваційна активність суб'єктів малого і середнього бізнесу в країнах ЄС / С.П. Мельохін, В.І. Терехов // Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку: матеріали міжнародної конференції (м. Київ, 21-22 листопада 2019 р.). - К.: Університет "КРОК", 2019. - С. 295-297.

3.2.8. Європейський Союз: економіка, політика, право : енциклопедичний словник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; [голова редкол.: В. В. Копійка]. - К.: ВПЦ "Київський ун-т", 2011. - 368с.

3.2.9. Одягайло Б.М. Стратегічні пріоритети інтеграції на європейських ринках / Б.М. Одягайло, В.І. Терехов // Вчені записки університету "КРОК". Серія "Економіка".- 2017.- Вип. 45.- С.123-129

3.2.10. Європейський проект та Україна : монографія / А.В. Єрмоласв, Б.О. Парахонський, Г.М. Яворська та ін.; Нац. ін-т стратегічних досліджень. - К.: НІСД, 2012. - 186с.

3.2.11. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз : монографія / І.В. Яковюк; Національний ун-т "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2013. - 760с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

3.3.1. Сайти періодичних видань: «Менеджмент» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.management.com.ua>

3.3.2. Офіційний сайт МВФ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.inter.val/fund.com>

3.3.3. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.Wolrdbank.com>

3.3.4. Офіційний сайт Європейської статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
	I семестр	
Виконання завдань на практичних заняттях	$15 \text{ б} \times 2 = 30$	$20 \text{ б} \times 1 = 20$
Виконання тестових завдань	$10 \text{ б} \times 1 = 10$	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 1 студент має набрати не менше</i>	24	-
Виконання модульної контрольної роботи № 1	10	-
Усього за модулем № 1	50	20
	Модуль № 2	
Виконання завдань на практичних заняттях	$10 \text{ б} \times 4 = 40$	$10 \text{ б} \times 2 = 20$

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль № 1	
Виконання та захист домашньої (контрольної) роботи	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи № 2 студент має набрати не менше</i>	24	-
Виконання модульної контрольної роботи № 2	10	
Усього за модулем № 2	50	50
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за дисципліною		100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре /В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.5. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ОЗОЗ	01.07.21	Фігурово Мелані		

(Ф 03.02-02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02-04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1	Місковен О. Ю	18.10.2022		Висновок про адекватність 18.10.22

(Ф 03.02-03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02-32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				